

Næste generation af økologer

Alternative etableringsformer

Lars Pehrson, Adm. Direktør, Merkur Andelskasse

Dansk landbrug i krise

- Gældsbyrden er stor – over 350 mia. kr.
 - Økologisk landbrug klarer sig bedre
 - Udfordring: generationsskift
 - Fare: økologiske bedrifter falder tilbage til konventionel drift
-

Den basale driftsøkonomi

- Jordprisen kapitaliserer udefrakommende faktorer
 - Bestående jordejere får fordelene to gange
 1. lavere renteudgifter
 2. højere jordpriser
 - Næste ejer af bedriften
 - ingen reel fordel
-

Den basale driftsøkonomi

- Jordbrugeren stiller samme krav til arbejdet som andre:
 1. Arbejdsglæde
 2. Rimeligt økonomisk udkomme
 - Trøst ved magert udkomme:

Gården er jordbrugerenes pensionsopsparing
-

Jordpris

Bedriftseksempel

- Gennemsnitlig økologisk malkekvægsejendom
 - 123 årskøer
 - 149 ha dyrket – heraf 56 ha forpagtet
 - Bedriftsnøgletal i bedste fjerdedel
 - Mælkepris 3,08 kr/kg EKM
-

Jordpris

- Ejeraflønning
 - 540.000 kr. før skat, inkl. pensionsopsparing
 - Pension
 - Ønskes mellem 60-80 % udbetalt efter pensionering
 - Indsættes 15-17 % af lønnen på pensionsopsparing fra 30. til det 67. år
 - Dvs. ca. 90.000 kr. om året
-

Jordpris

- Øvrige faktorer
 - Kapitalbinding i besætning
 - Driftsbygninger og maskiner
 - Forrentning på 5 %

➤ *Resultat:*

*Jordpris på **78.000 kr. pr. hektar***

Bæredygtig etablering

To mulige hovedspor:

1. Mekanismer som holder jordpriserne stabile på et niveau, hvor produktionen kan give det nødvendige afkast.

Det kræver politiske indgreb.

2. Andre ejerstrukturer, hvor jord og evt. også bygninger ejes af fonde eller andelsselskaber
-

Erfaringer fra Danmark

- **Landbrugslauget A.m.b.a., Karise**
500 forbrugere, ansat landmand og bogholder
www.landbrugslauget.dk
 - **Søgaard Andelsbrug A.m.b.a., Sdr. Felding**
Ejes af en gruppe jordbrugere
 - **Kammergave, Munke Bjergby**
Drives med socialpædagogisk botilbud
www.kammergave.dk
-

Erfaringer fra udlandet

- **Community Supported Agriculture, USA**
4000 landbrug over hele USA
www.localharvest.org/csa
 - **Soil Association, UK**
CSA og Land Trust
www.soilassociation.org
 - **Fondsejede jordbrug, Tyskland**
Kombinerer landbruget med andre aktiviteter
www.hofgruender.de og www.meine-landwirtschaft.de, eksempler:
www.hofgemeinschaft-loestrup.de og www.kirchhof-oberellenbach.de
 - **Terre de Liens, Frankrig**
Opkøber mindre landbrug → Forpagter dem ud til økologiske jordbrugere
www.terredeliens.org
-

Hvordan kommer vi videre?

- Vilje og initiativ fra forbrugere og jordbrugere
 - Forbrugeren må være villig til at indskyde kapital
 - Jordbrugeren (hvis ejer i dag) må give afkald på noget af friværdien
 - Jordbrugeren må give rum til forbrugerindflydelse
 - Behov for at teste landbrugslovens muligheder
 - formentlig politisk velvilje
 - Økologisk Landsforening bør agere som facilitator
-

Spørgsmål og kommentarer

lp@merkur.dk
